

Ticaret Şirketlerinde Sermaye Koyma Borcu: Finansal ve Hukuki Bir Değerlendirme

İbrahim Yaşar Gök¹

Özet

Ticaret şirketlerinde sermaye koyma borcu, Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde düzenlenmiş olup, bu borcun yerine getirilme biçimi şirketlerin özkaynaklarının bileşimini ve niteliğini, finansal tabloların güvenilirliğini ve likidite ile risk yönetim kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Bu çalışma, sermaye koyma borcunu hukuki ve finansal boyutlarıyla birlikte ele alarak incelemekte; farklı sermaye türlerinin şirketlerin bilanço yapısı ve finansal sürdürülebilirliği üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Analiz, salt normatif bir çerçevenin ötesinde, nakdi ve aynı sermaye türlerinin likidite, değerlendirme belirsizliği ve risk dağılımı bakımından doğurduğu finansal sonuçları değerlendirmektedir. Bu kapsamda alacak hakları, kıymetli evrak, menkul kıymetler, taşınır ve taşınmaz varlıklar, ticari işletmeler, maddi olmayan varlıklar, dijital varlıklar ve kripto varlıklar gibi çeşitli aynı sermaye unsurları, ekonomik işlevleri ve fiilen kullanılabilir özkaynak yaratma kapasiteleri açısından analiz edilmektedir. Ayrıca sermaye koyma borcunun gereği gibi ifa edilmemesinin hukuki sonuçları ile finansal yönetim bağlamında doğurduğu etkileri ele alınarak, söz konusu yükümlülüğün şirketlerin uzun vadeli finansal istikrarı bakımından taşıdığı stratejik önem ortaya koyulmaktadır.

1. Giriş

Şirketlerin finansal sürdürülebilirliği ve uzun vadeli rekabet gücü, büyük ölçüde sağlam ve öngörülebilir bir öz kaynak yapısına sahip olmalarına bağlıdır. Özellikle belirsizliklerin arttığı, finansman maliyetlerinin yükseldiği ve krediye erişimin zorlaştığı ekonomik konjonktürlerde, şirketlerin borçlanma dışı finansman kaynaklarına dayanması kritik bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda sermaye, ticaret şirketleri açısından yalnızca hukuki bir kurucu unsur değil,

1 Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü Öğretim Üyesi, ibrahimgok@sdu.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3941-1512>

aynı zamanda şirket faaliyetlerinin finansmanında temel bir ekonomik kaynak niteliği taşımaktadır.

Ticaret şirketlerinde sermaye koyma borcu, ortakların şirkete karşı üstlendikleri asli yükümlülüklerden biri olup, şirketin kuruluşundan itibaren finansal yapısının şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Ortaklar tarafından taahhüt edilen sermayenin zamanında ve eksiksiz şekilde şirkete kazandırılması, şirketin öz kaynak yeterliliğini artırmakta, likidite yönetimini kolaylaştırmakta ve dış finansman ihtiyacını azaltmaktadır. Bu yönüyle sermaye koyma borcu, şirketin bilanço yapısını ve finansal istikrarını doğrudan etkileyen bir mekanizma olarak karşımıza çıkmaktadır.

Türk Ticaret Kanunu (TTK)'da sermaye koyma borcuna ilişkin düzenlemeler, yalnızca ortaklar ile şirket arasındaki hukuki ilişkiyi düzenlemekle sınırlı değildir. Bu düzenlemeler aynı zamanda alacaklıların korunması, sermayenin korunması ilkesi gibi temel finansal hedeflere hizmet etmektedir. Sermaye koyma borcunun ifasına ilişkin getirilen kurallar, temerrüt, aynî sermayenin değerlemesi ve ihtiyati tedbir gibi mekanizmalar aracılığıyla, şirketin finansal kaynaklarının zayıflatılmasını önlemeyi amaçlamaktadır.

Öz kaynakların yeterliliği ile borçlanma maliyetleri, kredi değerliliği ve yatırımcı güveni arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Sermaye koyma borcunun gereği gibi yerine getirilmemesi, şirketin finansal tablolarında yanıltıcı bir görünüm yaratabilmekte, borç-öz kaynak dengesini bozarak finansal riskleri artırabilmektedir.

Bu çalışma, ticaret şirketlerinde sermaye koyma borcunu klasik bir normatif hukuk incelemesinin ötesine taşıyarak, finansal yönetim perspektifinde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, TTK'da yer alan sermaye koyma borcuna ilişkin düzenlemeler; şirketlerin finansal sürdürülebilirliği ve öz kaynağın yapısal bileşenleri açısından ele alınacak, hukuki kuralların ekonomik ve finansal sonuçları ortaya koyulacaktır. Bu yönüyle çalışma, ticaret hukuku ile finans literatürü arasında bir köprü kurmayı ve sermaye koyma borcunun şirketlerin finansal yapısındaki stratejik rolüne dikkat çekmeyi hedeflemektedir.

Sermaye koyma borcunun TTK içerisindeki sistematığı ele alındığında, TTK'nın ikinci kitabı 'Ticaret Şirketleri'ne ayrılmış olup, bunun da 'Genel Hükümler' başlıklı birinci kısmının 127-132 arası maddeleri 'Sermaye Koyma Borcu'na ilişkin hükümlerden oluşmaktadır.

Her ortak, ticaret şirketlerine sermaye getirmekle yükümlü olup bu bir asli edim yükümüdür (Şener, 2012:109). Nelerin sermaye olarak getirilebileceği TTK m. 127/1'de düzenlenmiştir. Buna göre;

“Kanunda aksine hüküm olmadıkça ticaret şirketlerine sermaye olarak;

a) Para, alacak, kıymetli evrak ve sermaye şirketlerine ait paylar;

b) Fikrî mülkiyet hakları,

c) Taşınurlar ve her çeşit taşınmaz,

d) Taşınır ve taşınmazların faydalanma ve kullanma hakları,

e) Kişisel emek,

f) Ticari itibar;

g) Ticari işletmeler;

h) Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar, alanlar, adlar ve işaretler gibi değerler;

i) Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar;

j) Devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer, konabilir”.

Şener’e göre, burada örnekseme suretiyle bir sayım yapılmış olup, bazı şirketler için bazı istisnalar dışında, aslında maddi değere haiz olan her şeyin sermaye olarak getirilebileceği anlaşılmaktadır (Şener, 2012:109). TTK m.127/1’de sayılan sermaye olarak getirilebilecek unsurlar 5 grupta toplanabilir. Bunlar; i. nakdi sermaye, ii. aynı sermaye, iii. emek ve fikir sermayesi, iv. ticari işletme ve v. elektronik ortamlar ve alanlardır (Pulaşlı, 2016: 59). Öte yandan, nakit sermaye dışında kalan her türlü sermaye unsurunun aynı sermaye bağlamında değerlendirilmesi gerektiği öğretide ifade edilmektedir (Çonkar, 2016: 35-36). Bu suretle sermayenin nakit ve aynı şekilde tasnifiyle bilimsel yazında sıklıkla karşılaşılmaktadır.

Bu çerçevede çalışmanın devamında, öncelikle Bölüm 2 kapsamında sermaye koyma borcu nakdi ve aynı sermaye ayrımı temelinde ele alınmakta, nakdi ve aynı sermayenin şirket finansmanı üzerindeki etkileri ile TTK’da öngörülen hukuki çerçevesi birlikte değerlendirilmektedir. Aynı sermaye bağlamında ise alacak hakları, kıymetli evrak, menkul kıymetler, taşınurlar, taşınmazlar, kişisel emek ve ticari itibar, ticari işletme, fikrî mülkiyet hakları, maden ruhsatı ve benzeri ekonomik değeri olan haklar, elektronik ortamlar, alan adları ve işaretler ile kripto varlıkların sermaye olarak şirkete getirilebilmesi hususu alt başlıklar halinde incelenmektedir. Bölüm 3’te sermaye koyma borcunun yerine getirilmemesinin finansal ve hukuki sonuçları ele alınmakta olup, çalışma, sonuç bölümüyle tamamlanmaktadır.

2. Sermaye Koyma Borcunun Nakdi ve Ayni Sermaye Ayrımı Çerçevesinde İncelenmesi

Bu bölümde, sermaye koyma borcu, nakdi sermaye ve ayni sermaye bağlamında ele alınarak, her iki sermaye türünün TTK'daki hukuki rejimi detaylı bir şekilde incelenecek, sonrasında bunların finansal yönetim perspektifinde değerlendirmeleri yapılacaktır.

2.1. Nakdi Sermaye

2.1.1. Nakdi Sermayenin TTK Bağlamında Hukuki Çerçevesi

Herhangi bir değerlendirme süreci için içine girmedeği için, nakdi sermaye şirket sermayesini en objektif yansıtan türdür (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, 2013:345). Ortaklık sermayesine belli bir miktar para ile katılma anlamına gelip, para, alacaklar ve kıymetli evraktan oluşur (Pulaşlı, 2016: 59). Ancak, alacak ve kıymetli evrağın nakit sermaye olmadığı görüşü de benimsenmektedir (Akdağ Güney, 2014:64). Nitekim, bu çalışmada da alacak ve kıymetli evrak ayni sermaye unsurları içerisinde ele alınmıştır. Kuruluş aşamasında, bir (anonim) şirkette sermayenin tamamının nakden taahhüt edilmesi basit/nakdi kuruluş olarak tanımlanırken, alacak ve kıymetli evrak dahil nakit dışı değerlerin sermaye olarak taahhüdü kuruluşu nitelikli hale getirir (Akdağ Güney, 2014:64).

Paranın sermaye olarak getirilmesi durumunda, taahhüt edilen sermayenin tamamı tescil öncesi ödenebileceği gibi şirket türüne göre belli bir kısmının ya da tamamının ödenmesi tescilden sonraya da bırakılabilir. Sermayenin taahhüt edilmesiyle ortak şirkete borçlu hale gelir (TTK m. 128/1). Türk Borçlar Kanunu (TBK) m.99/1 çerçevesinde yabancı para cinsinden taahhüt edilen sermayenin Türk Lirası karşılığının gösterilmesi gerekir (Pulaşlı, 2016:66). TTK m.132/1 çerçevesinde “*Kanunlarda aksine hüküm yoksa, şirket sözleşmesiyle ortakların, koydukları sermayeler için faiz ve şirketteki hizmetleri sebebiyle kendilerine ücret verilmesi kabul olunabilir*”. Komandit şirkette komanditer ortaklar, TTK m.313 ve 314 hükümleri saklı kalmak üzere, koydukları sermayeyi geri isteyemez (TTK m.323). Aynı şekilde TTK m.480/3 gereği anonim ortaklık pay sahibi de sermaye olarak verdiklerini geri isteyemez.

Anonim şirketlerde, TTK m.339/2-c gereği şirketin sermayesi ile bunun ödenmesine ilişkin şekil ve şartların esas sözleşmede yazılması gerekir. Ancak, anonim şirketlerde nakden sermayenin ödenmesine ilişkin bir sınırlama da getirilmiştir. Nitekim, TTK m.344/1'e göre “*Nakden taahhüt edilen payların itibarı değerlerinin en az yüzde yirmibeşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmidört ay içinde ödenir. Payların çıkarma primlerinin tamamı tescilden*

önce ödenir”. Burada, her bir pay sahibi kendi taahhüt ettiği nakit sermayenin %25’ini tescil öncesi ödemelidir, aksi taktirde tescil talebi kabul edilmemelidir (Akdağ Güney, 2014:65). Bu suretle, anonim şirket ödeme yapmadan kurulamayacak olup, kalan sermaye borcunun 24 aydan önce talep edilebilmesi şirket yönetim kurulunun alacağı bir kararla olur (Pulaşlı, 2016:67). TTK m.345/1 gereği nakdi ödemeler bir mevduat ya da katılım bankasındaki özel hesaba sadece şirketin kullanabileceği şekilde yatırılmalı, sonrasında asgari tutarların ödendiğine ilişkin bir banka mektubu ticaret siciline sunulmalı ve bankanın da bu sermaye tutarını tescili takiben sadece şirkete ödemesi gerekir. TTK m. 345/2 gereği, esas sözleşmenin noterde yahut ticaret sicil müdürü veya yardımcısı huzurunda imzalanmasından itibaren 3 ay içinde eğer şirket tüzel kişilik kazanamazsa, bunu doğrulayan sicil müdürlüğü yazısı üzerine banka sermaye bedellerini sahiplerine geri öder.

Bir anonim şirket ister halka açık ister halka açık olmayan ortaklık olsun, esas veya kayıtlı sermaye sistemlerinden biri seçilmek durumunda olup, bunun tek istisnası değişken sermayeli yatırım ortaklıklardır (Tekinalp, 2015:77). Esas sermaye sisteminde, sermaye ancak genel kurulun alacağı esas sözleşmenin değiştirilmesi kararıyla artırılıp azaltılabilen sabit bir miktardır. Kayıtlı sermaye sisteminde ise anonim ortaklıklarda sermayenin artırılması prosedürü kolaylaştırılmış, esas sözleşme değişikliğine ve dolayısıyla genel kurul kararına gerek kalmadan, sermayenin yönetim kurulu kararıyla esas sözleşmede belirtilen sermaye tavanına kadar artırılabilmesine imkan tanınmıştır (Moroğlu, 2015:20-21). TTK m. 332/1’e göre kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini benimsemiş anonim ortaklığın asgari sermayesi 500.000 TL olup, aynı esas sermaye sisteminde olduğu gibi m.344/1 gereği bunun da en az %25’i tescilden önce ödenmelidir.

Öte yandan, kuruluş sonrasında da anonim ortaklık tarafından bedelli sermaye artırımına gidilebilir. Bedelli sermaye artırımı yoluyla işletme dışından içine öz kaynak şeklinde fon akışı sağlanırken, bedelsiz sermaye artırımında ise işletme içi fonların sermaye artırımında kullanılması söz konusudur. Esas sermaye sisteminin benimsenmiş olması halinde TTK m.459/3 gereği bedelli sermaye artırımında yine TTK m.344/1 hükmü uygulanacak, yani taahhüt edilen sermayenin en %25’inin tescilden önce ödenmesi gerekecektir. Eğer kayıtlı sermaye sistemi benimsenmişse, TTK m.460/3 gereği çıkarılacak yeni payların taahhüdünde yine esas sermayeye ilişkin TTK m.459 hükümleri kıyas yoluyla uygulanacaktır.

Bununla birlikte, TTK m.344/2 gereği *“Sermaye piyasası kanununun pay bedellerinin ödenmelerine ilişkin hükümleri saklıdır”*. Nitekim, halka açık ortaklıklar Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) kapsamında yer aldığı gibi, ayrıca halka açık

olmayan ortaklıkların halka arz işlemleri de bu kanun kapsamındadır. SerPK m.12/1 gereği *“İhraç olunan payların bedellerinin tamamen ve nakden ödenmesi şarttır”*. Ancak, yine bu maddenin devamına istinaden, birleşme bölünme vb. durumlarda pay bedellerinin nakden ödenmesinin zorunlu olmamasına dair bir belirleme Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yapılabilir. Bunun yanı sıra, bankalar ve sermaye piyasası kurumlarında da sermayesinin nakden ödenmesi zorunludur (Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, 2013:344).

Limited şirketlerde ise TTK m.585’in ikinci cümlesi gereği *“esas sermaye pay bedellerinin ödenmesi, ödeme yeri, ifa borcu, ifa etmemenin sonuçları, bedelleri tamamen ödenmiş payların devri hususlarında”* anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanacağını öngörmektedir. Bu nedenle, limited şirketlerde sermaye borcunun tescilden itibaren 24 ay içinde ödenmesi gerekir. 24 aydan önce talep edilebilmesi müdür veya müdürlerin alacağı bir kararla olur (Pulaşlı, 2016:67). Ancak, 15/2/2018 tarihli Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 25. Maddesi ile TTK m.585’in ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere *“Ancak nakden taahhüt edilen payların itibari değerlerinin en az yüzde yirmibeşinin tescilden önce ödenmesi şartı limited şirketler bakımından uygulanmaz.”* hükmü getirilmiştir.

2.1.2. Finansal Yönetim Açısından Nakdi Sermaye

Finansal açıdan bakıldığında, Türk Ticaret Kanunu’nda nakdi sermayeye ilişkin getirilen sıkı düzenlemeler, şirketlerin bilançolarında yer alan özkaynakların güvenilirliğini ve niteliğini artırmaya hizmet etmektedir. Nakdi sermaye, herhangi bir değerlendirme varsayımına, iskonto işlemine ihtiyaç duymayan, tutarı belli ve kesin olan tek sermaye türü olması nedeniyle, özellikle kuruluş aşamasında şirketin gerçek finansal gücünü en objektif biçimde yansıtan unsurdur. Anonim şirketlerde öngörülen tescil öncesi asgari ödeme yükümlülüğü ise, yetersiz sermayelendirilmiş şirketlerin piyasaya girişini sınırlandıran bir mekanizma işlevi görmektedir. Bu yönüyle kanunun kısmi peşin ödeme konusundaki ısrarı, yalnızca şekli bir hukuki şart olmanın ötesinde, bilançoda yer alan sermaye tutarının asgari ölçüde fiili likiditeyle desteklenmesini sağlayarak finansal disipline doğrudan katkı sunmaktadır.

Finansal analiz bakımından “taahhüt edilen” sermaye ile “ödenmiş” sermaye arasındaki ayrım, kritik bir öneme sahiptir. Hukuki anlamda her iki tutar da özkaynak kalemi içerisinde yer almakla birlikte, şirketin nakit pozisyonunu ve operasyonel esnekliğini güçlendiren unsur yalnızca ödenmiş sermayedir. Taahhüt edilen sermayenin ödenmesindeki gecikmeler, bilançoda güçlü görünen bir özkaynak yapısına rağmen şirketin fiili likiditesinin zayıf kalmasına yol açabilir. Bu durum bazı temel finansal oranların yanıltıcı şekilde

yorumlanmasına neden olabilir. Söz konusu ayrışma, faaliyet nakit akışlarının dalgalı olduğu yeni kurulan veya hızlı büyüyen şirketlerde daha belirgin hale gelmektedir. Gerçekten de nakdi sermayenin ödeme zamanlamasına ilişkin hukuki düzenlemeler, kağıt üzerindeki sermaye riskini azaltarak daha sağlıklı finansal raporlama ve risk değerlendirmesini desteklemektedir.

Şirket finansmanı perspektifinden bakıldığında, nakdi sermaye düzeyi şirketin finansman stratejisini ve sermaye maliyetini doğrudan etkilemektedir. Yeterli düzeyde ödenmiş özkaynak, şirketin borçlanma gereksinimini azaltmakta, kredi değerliliğini ise artırmaktadır. Özellikle faiz oranlarının yüksek olduğu veya krediye erişimin zorlaştığı dönemlerde, güçlü bir nakdi sermaye tabanı şirketlerin aşırı finansal kaldıraç kullanmaksızın büyüme imkanlarını korumasına olanak tanımaktadır. Aksi taktirde, nakdi sermaye ödemelerinin ertelenmesi, şirketleri banka kredileri ve ticari borçlar gibi görece maliyetli dış finansman kaynaklarına yöneltebilmekte ve bu durum da finansman giderlerini artırarak uzun vadeli finansal sürdürülebilirliği zayıflatabilmektedir.

Yanı sıra, nakdi sermayenin ödenmesine, korunmasına ve gerektiğinde iadesine ilişkin hukuki düzenlemeler, aynı zamanda kurumsal yönetim ve yatırımcı güveni açısından da önemli bir işlev görmektedir. Nakdi sermaye taahhütlerinin tescil öncesinde bloke hesaplara yatırılması zorunluluğu, sermaye tutarlarının ortakların kişisel malvarlığından fiilen ayrıştırılmasını ve kötüye kullanıma karşı korunmasını sağlamaktadır. Finansal yönetim açısından bu mekanizma, şeffaflığı artırmakta, alacaklıların korunmasını güçlendirmekte ve şirket türüne duyulan güveni pekiştirmektedir. Bu nedenle TTK'da nakdi sermayeye ilişkin düzenlemeler, likidite yönetimini, sermaye yapısı kararlarını ve finansal tabloların güvenilirliğini şekillendiren bir eksenle değerlendirilmelidir.

2.2. Ayni Sermaye

2.2.1. Ayni Sermayenin TTK Bağlamında Hukuki Çerçevesi

TTK m.127/1-j'de ayni sermayenin iki temel niteliği belirtilmiştir. Bunlar; nakden değerlendirilebilir olma ve devredilebilir olmalıdır. Nakden değerlendirilebilir olma ayni sermayenin parasal bir değeri olması ve buna bilirkişiler tarafından bir değer biçilmesinin zorunlu olmasıdır ki olağanüstü bir durumda bu sermaye unsuru nakde çevrilip alacaklılara bir ödeme yapabilme kabiliyetine haiz olmalıdır (Akdağ Güney, 2014:96). Devredilebilir olma ise ayni sermaye unsurunun hukuki işleme konu olabilmesi, taahhüt edenin hukuki alanından çıkabilmesi ve taahhüt edilen şirketin ayın üzerinde tasarruf yetkisinin bulunabilmesidir (Akdağ Güney, 2014:97). Öte yandan, anonim şirketler için TTK m.342/1'de ayrıca “Üzerlerinde sınırlı bir ayni hak, haciz ve tedbir bulunmayan” ibaresi ayni sermaye olarak konulacak varlıklarda aranan bir

nitelik olarak belirtilmiştir. Bu hüküm mukayaseli hukukta karşılığı olmayan aşırı temkinli bir yaklaşımı içermekte olup, eğer aynı sermaye unsurları üzerinde bu tür yükler varsa bunlar yapılacak değerlemede zaten dikkate alınabilir, hatta aynı sermaye unsurunun arz ettiği değerın sıfıra karşılık gelmesi sonucu da ortaya çıkabilirdi, ancak bunun yerine tüm yükler eşit bir güce sahip olarak göz önüne alınmış ve bir taşınmaz üzerindeki haciz şerhi ile bir başka taşınmaz lehine manzara irtifakı tesis edilmesine aynı sonuç bağlanarak ne türden olursa malvarlığı unsurları üzerindeki tüm yüklerin bunların aynı sermaye olarak getirilmesine engel olacağı hükmedilmiştir (Çonkar, 2016:86-89).

Ticaret şirketlerine, eşya üzerinde veya eşya kategorisinde yer almayan kıymetler üzerinde tesis edilecek sınırlı aynı haklar sermaye olarak getirilebileceği; eşyaya bağlı irtifak haklarının yalnızca bir taşınmaz üzerinde, ortaklığa ait bir taşınmaz lehine tesis edilecek yeni bir irtifak hakkı suretiyle sermaye olarak getirilebileceği; şahsi irtifaklarının yeni bir irtifakın ortaklık lehine kurulması ya da mevcut irtifak hakkının devri suretiyle aynı sermaye olarak getirilebileceği; ayrıca, taşınmazlar dışında taşınır, haklar ve malvarlığı unsurları üzerinde tesis edilen veya edilecek intifa haklarının da aynı sermaye olarak getirilebileceği; ancak taşınır rehninin ortaklık lehine tesis edilmesi suretiyle sermaye olarak getirilmesinin, ortağın kendi lehine kurulmuş taşınır rehnini sermaye olarak getirmesinin ve taşınmaz rehni çerçevesinde ipoteğin aynı sermaye olarak getirilmesinin kabil olmadığı ifade edilmiştir (Çonkar, 2016:112-119).

Paradan başka sermaye unsurlarının taahhüt edilebilmesi için bunlara bağımsız bir değer biçilmesi gerekir ki bu şekilde aynı sermaye unsurlarının gerçek değerinin ortaya çıkarılması diğer pay sahipleri ile tek güvencesi ortaklığın malvarlığı olan alacaklılar için büyük önem arz etmektedir (Moroglu, 2015:63). TTK'da ticaret şirketlerine dair genel hükümler içerisinde getirilecek aynı sermaye unsurlarına nasıl değer biçileceği açıklanmış değildir. TTK m.128/2'ye göre *“Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleriyle yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikri mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine, bu hüküm uyarınca kaydedildikleri ve taşınır, taşınmazlar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur”*. Bunun haricinde bilirkişi ibaresi TTK m.131/1'de yer almaktadır. Buna göre *“Sermaye olarak konulan ayınlara, bilirkişi tarafından biçilecek değerler, ilgililerce kabul edilmiş sayılır”*. Öte yandan, bilirkişiye ve raporuna ilişkin detaylar anonim şirketlere ilişkin TTK m.343'te yer almaktadır. Buna göre *“Konulan aynı sermaye ile kuruluş sırasında devralınacak işletmelere ve ayınlara, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki asliye ticaret mahkemesince atanan bilirkişilerce değer biçilir. Değerleme raporunda, uygulanan değerlendirme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olduğu; sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliğinin ve 342'nci maddeye uygunluğunun*

belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri; aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı, tatmin edici gerekçelerle ve hesap verme ilkesinin icaplarına göre açıklanır". Bu hüküm raporun asgari içeriğini belirtmekte olup, bilirkişi bunu genişletebilir (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, 2013:353).

TTK m.343'te yer alan 'değer' ibaresinin 'fiyat' ibaresi yerine kullanıldığı, değer; öze ilişkin olduğu, değerlendirme anındaki piyasa koşullarından etkilenmediği ve yapısal özelliklere göre belirlendiği, fiyat üzerinde ise dışsal etkenlerin belirleyici olduğu, bu nedenle bilirkişinin değerlendirme anındaki piyasa koşullarına göre fiyatı değil, varlığın değerini esas alması gerektiği ifade edilmiştir (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, 2013:352-353). Öte yandan bir şeyin fiyatı onun değerini de yansıtır. Nitekim, bir gayrimenkul değerlemede SPK lisanslı uzman, örneğin bir konutun sadece yapısal özelliklerini değil, aynı zamanda gayrimenkulün bulunduğu muhitteki emsal kiralık ve satılık gayrimenkullerin de fiyatlarını araştırır ve biçeceği değer piyasa koşullarında oluşan emsal fiyatları da yansıtır ki piyasa koşulları devamlı surette değişim sergilediği için değer dışsal faktörlerden de etkilenebileceği ifade edilebilir.

Ticaret sicil müdürü, TTK m.128/2 gereği bilirkişi marifetiyle takdir edilmiş değer üzerinden esas sözleşmede yer alan aynı sermaye unsurlarına ait bilirkişi raporu, ticaret sicil müdürü tarafından talep edilmeli, aksi halde bu unsurun sermaye olarak getirilmesi kabul görmemelidir (Akdağ Güney, 2014:109). Öte yandan, bilirkişi raporu kendisine itiraz edilemeyen bir mutlak doğruluk ta arz etmez. TTK m.343'ün sondan bir önceki cümlesine göre *"Bu rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir"*. Bu itiraz şirket sözleşmesinin ticaret siciline tesciline kadar yapılmalıdır ki aksinin kabulü büyük problemleri ortaya çıkarabilecektir (Özdamar, 2015:152-153). TTK m.343'ün son cümlesi gereği, eğer rapora itiraz edilir de bu rapor mahkeme tarafından onaylanırsa bilirkişi raporu kesinleşir (Akdağ Güney, 2014:112).

Yukarıda ortaya koyulan bağlam, aynı sermayenin ticaret şirketlerinde kabul edilebilirliğinin hukuki çerçevesini çizmektedir. Ancak aynı sermaye, yeknesak bir kategori olmayıp, alacak haklarından kıymetli evraka, menkul ve taşınmaz mallardan fıkri mülkiyet haklarına kadar oldukça farklı nitelikte varlıkları bünyesinde barındırmaktadır. Bu unsurların her biri, şirketin finansal yapısına katkısı, likidite düzeyi, değerlendirme güçlüğü ve alacaklılar bakımından taşıdığı riskler yönünden birbirinden ayrılmaktadır. Bu nedenle ilgili varlıkların hukuki rejiminin somut türler itibarıyla incelenmesi gerekmektedir. Aşağıda, TTK'da öngörülen sınırlamalar ve koruma mekanizmaları dikkate alınarak, aynı sermaye olarak şirkete getirilebilecek başlıca varlıklar ayrı alt başlıklar altında ele alınacaktır.

2.2.1.1. Alacak Hakları

Pulaşlı'ya göre sermaye olarak getirilen alacağın konusunun nakit olması itibariyle alacağın nakit dışı değer olarak sayılması uygun değildir (Pulaşlı, 2016: 59). Ancak, öğretilde bunun tersine çok sayıda görüş vardır. Nitekim, alacağın konusunun para olması durumunda bile alacak hakkının nakdi sermaye içerisinde yer alamayacağı, bizzat nakit para olmadığı için bunun aynı sermaye kapsamında ele alınmasının zorunlu olduğu, çünkü alacak hakkının gerçek değerinin bazı özel durumlar (alacağın borçlusunun aciz hali gibi) nedeniyle daha düşük olabileceği, ayrıca TTK m.344/1 gereği nakdi sermayenin en az yüzde yirmi beşinin tescilden önce ödenmesi hükmünün alacak hakkı için uygulanma olanağı olmadığı ifade edilmektedir (Çonkar, 2016:165).

Alacağın şirket sözleşmesine veya sermaye artırımını halinde iştirak taahhütnamesine yazılması, TBK m.184'ün öngördüğü temlik beyanının yazılı olarak yapılmasının yerini alır (Akdağ Güney, 2014:106). Sermaye taahhüdüne konu alacağın borçlusu bir üçüncü kişi olabileceği gibi alacağın borçlusu ortaklık da olabilir ki bu suretle bir yandan ortaklık borcundan kurtulmuş olurken diğer yandan pay sahibi de nakdi bir ödeme yapmaksızın sermaye koyma borcunu ifa etmiş olacaktır (Çonkar, 2016:166-169). Öte yandan, sermaye konusu alacağın içerdiği edim yükümü itibariyle, her ne kadar uygulamada en fazla para alacağı sermaye olarak getirilse de ortağın satım veya bağış sözleşmesinden doğan bir taşınır, taşınmaz veya hakkın temlikine dair alacağını veya bir kira sözleşmesinden doğan kullanma hakkı gibi bir alacağını da sermaye olarak getirmesi mümkündür (Çonkar, 2016:190). Nitekim, faydalanma ve kullanma hakları kapsamında sadece sınırlı aynı haklar yer almaz, kişisel hak tanıyan ve borçlandırıcı işlemlerden kaynaklanan alacak hakları da bu kapsama girer (Arıcı, 2015:333). Konut ve çatılı işyerinden kaynaklanan kullanma hakkının, ürün kiracısının veya kullanma ödünçünde ödünç alanın kullanma hakkının aynı sermaye olarak getirilmesinde, kanundan, sözleşmeden veya işin niteliğinden kaynaklanan bir temlik engeli olmadıkça, eğer kullandırma borçlusu üçüncü bir kişi ise borçlunun rıza vermesiyle ortaklığa devredilebileceği; eğer kullandırma borçlusu aynı zamanda pay sahibi ise ancak bazı şartların mevcudiyeti halinde ortaklığa getirmenin mümkün olabileceği ifade edilmiştir (Çonkar, 2016:198-201).

Alacağın sermaye olarak getirilmesine ilişkin bir istisna da söz konusudur. Bu TTK m.342/1 ile getirilmiş olup, anonim şirketlere ilişkindir. Buna göre; *“Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz”*. Bir alacağın

gelecekte doğacak olması dışında, zaten doğmuş bir alacağın vadesinin gelmiş ya da gelmemiş olmasının niçin anonim şirketlerde sermaye olarak getirilmeye engel olduğu kanun da açıklanmadığı gibi, Alman ve İsviçre hukuklarında bu şekilde bir düzenleme de bulunmamaktadır (Akdağ Güney, 2014:104-105). Her ne kadar vadesi gelmemiş alacağın vadesine kadar ortaklığın sermayesinin belirsiz kalmasına yol açacağı ifade edilse de (Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, 2013:352), buna karşılık vadesi gelmemiş alacağın bilirkişi değerlendirmesine tabi tutularak tespit edilen değer sermaye payı olarak kabul edilmesinden ötürü sermaye belirsizliği olmayacağı, üstelik ortaklığın bu alacak üzerinde tasarruf hakkı olmasından ötürü bunu satabileceği ya da devredebileceği ileri sürülmektedir (Akdağ Güney, 2014:104). Ayrıca, vadesi gelmemiş alacakların anonim şirkete sermaye olarak getirilememesi, aslında alacakların hiçbir şekilde getirilememesi gibi pratikte bir sonuç doğurmaya elverişlidir, çünkü alacağın zaten vadesi gelmişse bu alacağı sermaye olarak taahhüt edenin bizzat kendisinin bunu tahsil ederek bu tutarı nakdi sermaye olarak getirmesi daha makuldür, dolayısıyla alacaklar sermaye olarak getirilmek istendiğinde asıl olan vadesi gelmemiş olan alacağın getirilmesidir (Çonkar, 2016:161).

Alacakların sermaye olarak getirilmesi halinde bunlara bilirkişi tarafından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Eğer bir pay sahibi bir şirketten olan alacağını diğer bir şirkete sermaye olarak koymayı taahhüt etmişse TTK m.343 gereği asliye ticaret mahkemesinin atayacağı bir bilirkişi değerlendirme yapacakken, eğer bir pay sahibi ortağı olduğu şirketten alacağını yine aynı şirkete sermaye olarak getirecekse ya asliye ticaret mahkemesinin atayacağı bilirkişi raporu ya da yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya denetime tabi şirketlerde denetçinin raporu ticaret sicil müdürlüğüne ibraz edilecektir (Özdamar, 2015).

TTK m.130/1'e göre *"Sermaye olarak şirkete alacaklarını devretmiş olan bir ortak, alacaklar şirketçe tahsil edilmiş olmadıkça sermaye koyma borcundan kurtulmaz"*. Bundan ötürü, alacak şirketçe tahsil edilmedikçe ortak sermaye koyma borcundan kurtulmayacağı için şirketin sermaye kaybı da söz konusu olmayacaktır (Akdağ Güney, 2014:105-106). TTK m.130/2 ile alacağın tahsiline ilişkin de bir hüküm getirilmiştir. Buna göre, *"Alacak, vadesi gelmemiş ise aksi kararlaştırılmış olmadıkça, vade gününden, muaccel ise şirket sözleşmesi veya esas sözleşme tarihinden itibaren bir ay içinde şirketçe tahsil edilmelidir"*. Alacağın bu 1 aylık sürede tahsilatının yapılması önemlidir. Çünkü, TTK m.130/3'e göre *"Her ne sebeple olursa olsun, bu süre içinde tahsil edilemediği takdirde, gecikmeden dolayı şirketin tazminat hakkına halel gelmemek şartıyla, ortak, sürenin bitiminden itibaren geçecek günlerin temerrüt faizini de öder"*. Öte yandan, eğer alacak kısmen tahsil edilmişse, TTK m.130/4 gereğince tahsil

edilemeyen kısım hakkında sermaye borcundan kurtulmama ve temerrüt faizi ödenmesine ilişkin hükümler geçerliliğini sürdürür.

2.2.1.2. Kıymetli Evrak

Bu bölümde kıymetli evrak kategorisi bağlamında kambiyo senetlerine ve emtiayı temsil eden senetlere ilişkin hususlara yer verilmiş olup, aynı zamanda menkul kıymet niteliğindeki kıymetli evraka ilişkin açıklamalar bir sonraki bölüm içerisinde verilmiştir. Yukarıdaki bölümde yer alan vadesi gelmemiş alacaklara ilişkin açıklamalar çerçevesinde, eğer bono ve poliçenin de vadesi gelmemişse bunların anonim şirkete sermaye olarak getirilmeleri olanaklı değildir. Eğer bono bir üçüncü kişi tarafından düzenlenmişse ve vadesi de gelmişse aynı sermaye olarak ortaklığa getirilmesi mümkündür, ancak bononun düzenleyicisi aynı zamanda pay sahibi ise bu bononun vadesi gelmiş olsa da sermaye olarak kabul edilmemelidir, çünkü bu suretle ortağın TTK m.344/1 gereği nakdi sermayenin %25'inin tescil öncesi ödenmesi kuralını dolanmasına izin verilmiş olacaktır (Çonkar, 2016:286-287). Çek bakımından ise her ne kadar çek bir ödeme aracı olup vadesi olmasa da fiilen vadeli bir senet gibi kullanılması ve buna zemin oluşturan düzenlemelerden ötürü bir vadeli alacak statüsünü elde edebilir ki bu doğrultuda düzenleme tarihine göre ibraz süresi gelmiş olan ve pay sahibinin düzenleyen olmadığı bir çek anonim şirkete sermaye olarak getirilebilir (Çonkar, 2016:288-290).

Emtiayı temsil eden senetlerin üzerinde sınırlı aynı hak, haciz veya tedbir bulunmadığı sürece ortaklığa sermaye olarak getirilebileceği; varantın alacak hakkının devrine ilişkin hükümlere tabi olduğu ve bu doğrultuda alacağın vadesinin gelmiş olması halinde aynı sermaye yeterliliği söz konusu olabileceği; konşimentonun devrinde ise hukuki ilişkinin ne olduğuna göre bir değerlendirme yapılarak eğer konşimentonun devri taşıma konusu eşyanın satılması sonucunu doğuruyorsa konşimentonun devrinin aynı sermaye yeterliliğini haiz olduğu belirtilmiştir (Çonkar, 2016:296-299).

Ortaklığa kıymetli evrak niteliğindeki senetlerin sermaye olarak getirilmesi durumunda bunlar sadece kanuni tipine göre devredilmekle kalmaz aynı zamanda teslim edilmelidir ki bu senetler taşınır eşya niteliğinde olmalarından ötürü şirketin tescili öncesi TTK m. 128/2 gereği güvenilir bir kişiye teslim edilmeli ve ticaret sicil müdürü de tescil anında bunu incelemeli, bu güvenilir kişi ise tescil sonrası bu senetleri şirkete teslim etmelidir (Pulaşlı, 2016:59-60).

2.2.1.3. Menkul Kıymet

Her kıymetli evrak bir menkul kıymet olmamakla beraber her menkul kıymet bir kıymetli evraktır. Nitekim, kambiyo senetleri bir menkul kıymet

değildirler. Menkul kıymet tanımına SerPK m. 3/1-o'da yer verilmiştir. Buna göre; “*Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere; 1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını, 2) Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikalarını*” ifade eder. Menkul kıymetler bir yatırım aracıdır. Yatırımcılar, faiz ya da kar payı getirisi şeklinde dönemsel bir getiriyi menkul kıymetlerden beklerler. Menkul kıymetler içerisine giren pay senetleri sahibine bir ortaklık hakkı sağlarken, borçlanma araçları yatırımcısının bir alacak hakkı ortaya çıkmaktadır.

Pay sahibi şirkete karşı ortaklık haklarına sahiptir. Ortaklık hakları, idari, mali ve dava haklarını içermektedir. Bir sermaye şirketinde pay sahibi olan kişi bu payları da bir başka ortaklığa sermaye olarak getirebilir. Bu durumda, bu payların değerlemesinin yapılması gerekmektedir. Nitekim, her ne kadar bu paylar bir itibari değere sahipse de zaman içerisinde bunların piyasa değerinde bir farklılaşma olacaktır. Piyasa değerinin şekillenmesinde ise en başta şirkete özgü gelişmeler rol oynayacaktır. Finansal açıdan başarılı, şirkete değer katan kararların alındığı bir şirketin piyasa değeri artarken tersi bir durumda pay değeri/defter değeri oranı düşüş yaşamaya başlayacaktır. Dolayısıyla, ortaklık paylarının sermaye olarak getirilmesi durumunda bilirkişinin bir değer biçmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bununla beraber, anonim şirketlerde ortaklık paylarının devir kabiliyeti sınırlanmış olabilir. Bu hallerden birisi kanuni sınırlama olup, TTK m.491/1 gereği “*Bedeli tamamen ödenmemiş nama yazılı paylar, ancak şirketin onayı ile devrolunabilir; meğerki, devir, miras, mirasın paylaşımı, eşler arasındaki mal rejimi hükümleri veya cebri icra yoluyla gerçekleşsin*”. Ancak şirketin onay vermeyi reddetmesi sadece devralanın ödeme yeteneği şüpheli olup istenen teminat da verilmemişse söz konusu olabilir (TTK m.491/2). Öte yandan, esas sözleşmeyle bir sınırlama da getirilmiş olabilir. Nitekim, TTK m.492/1 gereği “*Esas sözleşme, nama yazılı payların ancak şirketin onayıyla devredilebileceğini öngörebilir*”. Ancak şirket tasfiyeye girmişse bu sınırlama da düşecektir (TTK m.492/2). Bu sınırlamalar söz konusu olduğunda, belirsizliği ortadan kaldırmak amacıyla, esas sözleşmede bağlama tabi paylar da belirtilerek bunlara biçilen bilirkiş değeri esas sözleşmeye yazılacak, şirket sözleşmesinin imzalanmasını takiben şirketin tescilinden önceki ön ortaklık aşamasında, ön ortaklık ilgili ortaklığa başvurarak devre konu payın kendi adına pay defterine kaydını talep edecek, eğer olumsuz bir yanıt alınırsa bu payı taahhüt eden ortaktan yeni bir sermaye taahhüdünde bulunması ya da ortak olmaktan vazgeçmesi talep edilecektir (Çonkar, 2016:151).

Anonim ortaklıktaki pay devri kısıtlamalarına limited ortaklıklarda da söz konusu olabilir. Nitekim, TTK m.595/2 gereği “*Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayı*

şarttır. Devir bu onayla geçerli olur”. Genel kurul, eğer şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmemişse, herhangi bir sebep göstermeden onay vermeyebilir (TTK m.595/3). Ayrıca, TTK m.595/6 gereği *“Şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngörüldüğü takdirde, devralanın ödeme gücü şüpheli görüldüğü için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurul şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, onayı reddedebilir*”. Benzer şekilde TTK m.577/1-b gereği *“Ortaklara veya şirkete, esas sermaye payları ile ilgili olarak önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları tanınması”* söz konusu olabilir. Ancak, limited şirkete ilişkin bu sınırlamalar bu payların aynı sermaye yeterliliğini engellemez, yeter ki TTK m.595/4 gereği şirket sözleşmesi ile payın devri bütünüyle yasaklanmış olmasın (Çonkar, 2016:150).

Alacak hakkı sağlayan menkul kıymetlerin de sermaye olarak getirilmesi mümkündür. Üstelik menkul kıymet niteliğindeki borçlanma araçları da bir vadeye sahip olmakla beraber, bunlar vadesi gelmemiş alacakların anonim şirketlere sermaye olarak getirilmemesine ilişkin hükümlere de tabi değildir. Bunun arka planında da ise bunların bir ödeme aracı değil, bir yatırım aracı olması yatmaktadır. Üstelik, bu borçlanma araçları teşkilatlanmış borsalarda da işlem görebilmekte ve bu itibarla da likiditeleri yüksek olabilmektedir. Nitekim, bunların alacak haklarının tabi olduğu hükümlerden ziyade taşınırlara ilişkin hükümlere tabi olmaları gerekmekte olup, bu doğrultuda tahvil, paya dönüştürülebilir tahvil, değiştirilebilir tahvil, finansman bonosu, banka bonosu, varlık ve ipotek teminatlı menkul kıymetleri, kira sertifikaları vb. alacak hakkı içeren menkul kıymetler vade yapıları önem arz etmeksizin aynı sermaye yeterliliğine sahiptirler (Çonkar, 2016:310). Değiştirilebilir tahvillere yatırım yapanların ise sahip oldukları bir değiştirme hakkı vardır ki bu çerçevede ellerindeki tahvilleri ortaklık payları ile değiştirebilirler. Bu hakkın kullanılması şartıyla yönetim kurulunun pay senedi ihraç etmesi mümkün hale gelir ve esas sermaye artırım prosedürlerine de gerek kalmaz ki bu suretle gerçekleşen sermaye artırımına şartlı sermaye artırımı sistemi denir (Biçer, 2010:48-49). Bu artırıma ilişkin hususlar ana sözleşmede düzenlenir, artırım bir defada değil ceste ceste gerçekleşir ve değiştirme hakkı sahipleri bu haklarını aksi ana sözleşmede düzenlenmedikçe diledikleri zaman kullanabilirler ki ana para artı faiz ile ortaklık hisse senedi almak arasında bir seçeneğe sahiptirler (Moroğlu, 2015:401-405).

2.2.1.4. Taşınırlar

TMK m.762'ye göre *“Taşınır mülkiyetinin konusu, nitelikleri itibarıyla taşınabilen maddi şeyler ile edinmeye elverişli olan ve taşınmaz mülkiyetinin kapsamına girmeyen doğal güçlerdir”*. Dolayısıyla, bir eşyanın taşınır sıfatına sahip olabilmesi için kendi gücüyle ya da başkasının gücüyle bir yerden başka

bir yere taşınabilmesi gerekir ki elektrik, doğalgaz gibi doğal güçler bir cismanı varlığa sahip olmasalar da bir taşınır eşyadırlar ancak TTK m.128/2 gereği güvenilir bir kişiye teslim edilemeyeceklerinden sermaye olarak getirilemezler (Akdağ Güney, 2014:100-101).

TMK m.763 gereği *“Taşınır mülkiyetinin nakli için zilyetliğin devri gerekir”*. Dolayısıyla, taşınırın devri borcu geçerli bir şirket sözleşmesi ile doğarken, mülkiyetin ortaklığa getirilmiş sayılması için zilyetlik devredilmelidir (Şener, 2012:113-114). Öte yandan, TTK m.128/2’nin *“taşınurlar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur”* hükmü gereği, taşınır bir güvenilir kişiye tevdi edilmedikçe ticaret sicil müdürü de ortaklığı ticaret siciline tescil etmekten kaçınacak ve ortaklık da kurulamayacaktır (Şener, 2012:113-114). Güvenilir kişinin kim olacağı kanunda belirtilmemekle beraber, mevzuat çerçevesinde faaliyet gösteren ‘yediemin depoları’ bu ihtiyacı karşılayabilir ki bu depolardan taşınırın tevdi edildiğine dair verilecek ‘tevdî belgesi’ ticaret sicil müdürlüğüne başvururken sunulmalıdır (Pulaşlı, 2016:64). TTK m.128/4 gereği *“Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir”*. Bu çerçevede, tüzel kişiliğin kazanılmasından itibaren ortaklık taşınırı teslimsiz iktisap eder (Şener, 2012:114).

Trafik siciline kayıtlı araçlarda ise taşınır taahhüdünün şirket sözleşmesinde yer alması ve TTK m.128/2 gereği trafik siciline de bu durumun şerh edilmesi gerekir, ancak tapu sicilinden farklı olarak trafik siciline yapılan kayıtlar kurucu değil açıklayıcı mahiyettedir ki trafik sicilindeki kayıtların mülkiyeti gösteren kesin kayıtlar olmadığı Yargıtay’ın da kararlarında kökleşmiş olarak yer almaktadır (Pulaşlı, 2016:66). Gemilerin de bir kısmının TTK m.128/2 kapsamında özel sicili bulunmakta olup, eğer gemi siciline kayıtlı olmayan Türk gemileri sermaye olarak taahhüt edilmişse mülkiyetin geçişi TTK m.128/4 çerçevesinde şirketin tüzel kişilik kazandığı andır, ancak sermaye borcunun yerine getirilmiş olması için geminin fiili hakimiyetinin şirkete geçmesi gerekmekte iken; gemi siciline kayıtlı bir geminin devrine ilişkin anlaşmanın esas sözleşmede yer alması suretiyle ve geminin devri için gemi siciline tescil şartı da aranmadığından, gemi üzerindeki mülkiyet hakkı TTK m.128/4 gereğince şirketin tüzel kişilik kazanmasıyla kazanılır, ancak sermaye borcunun yerine getirilmiş olması için fiili hakimiyet de şirkete devredilmelidir (Çonkar, 2016:499-502). Eğer bir hava aracı sermaye olarak taahhüt edilmişse buna dair esas sözleşmede yer alan kayıt, Türk Sivil Havacılık Kanunu’ndaki adi yazılı şekli karşılar ve TTK m.128/4 çerçevesinde şirketin tüzel kişilik kazanmasıyla şirket hava aracını iktisap etmiş olur, ancak şirketin uçak üzerinde

tam bir tasarrufu için uçak siciline de tescili gerekir ki bu tescilin yapılmasıyla sermaye borcu ifa edilmiş kabul edilmelidir (Çonkar, 2016:503).

2.2.1.5. Taşınmazlar

TMK m.704 gereği taşınmaz mülkiyetinin konusu arazi, tapu kütüğünde ayrı sayfaya kaydedilen bağımsız ve sürekli haklar ile kat mülkiyeti kütüğüne kayıtlı bağımsız bölümlerdir. TTK m.127/1-c gereği “*her çeşit taşınmaz*” ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilir. Taşınmaz üzerindeki paylı mülkiyet payı da sermaye olarak konulabilir (Akdağ Güney, 2014:102).

TTK m.128/2 gereği taşınmazın aynı sermaye olarak kabulü için tapu siciline şerh verilmesi gerekmektedir. Bu taahhüdün tapuya şerh verilmesini talep etme yetkisi taahhütte bulunan kimseye ait olup, taşınmaz bilirkişi tarafından değerlendirilip esas sözleşmeye yazılması ve bunun da imzalanıp noterde onanmasından sonra bir dilekçe ile ilgili tapu sicil müdürlüğüne müracaat edilir (Pulaşlı, 2016:63-64).

Ayrıca TTK m.128/3 çerçevesinde “*Sermaye olarak taşınmaz mülkiyeti veya taşınmaz üzerinde var olan veya kurulacak olan aynı bir hakkın konulması borcunu içeren şirket sözleşmesi hükümleri, resmî şekil aranmaksızın geçerlidir*”. Dolayısıyla geçerli bir ortaklık sözleşmesinde taşınmazın sermaye olarak getirileceğinin belirtilmesiyle taahhüt işlemi gerçekleşmiş olur, ancak ticaret sicil müdürü taahhüt ve tasarruf işlemleri arasında taşınmaz üzerindeki olası tasarrufların engellenmesi amacıyla getirilen taşınmazın tapuya şerh verilmesi gerekliliğini, ortaklığın ticaret siciline tescili aşamasında kontrol etmekle yükümlüdür, bu şerh yapılmamışsa ticaret sicil müdürü şirketi ticaret siciline tescil etmeyecektir (Şener, 2012:112-113). Ancak, taşınmazı sermaye olarak taahhüt eden şerhten sonra da taşınmaz üzerinde tasarrufta bulunabilir, fakat taşınmazın başkasına devredilmesi veya üzerinde aynı hak kurulması hallerinde tapu müdürlüğü bu durumu ticaret sicil müdürlüğüne bildirir ve bunun üzerine de ticaret sicil müdürü şirketi tescilden kaçınacaktır (Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, 2013:354-355).

Tasarruf aşamasına ilişkin olarak ise TTK m.128/5 gereği “*Taşınmaz mülkiyetinin veya diğer aynı bir hakkın sermaye olarak konulması hâlinde, şirketin bunlar üzerinde tasarruf edebilmesi için tapu siciline tescil gereklidir*”. Bu çerçevede mülkiyetin geçmesi için tescil zaruridir. Nitekim, bu husus TMK m.705’te de “*Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur*.” şeklinde hükmolunmuştur. Bu tescilin yapılabilmesine yönelik TTK m.128/6 gereğince “*Mülkiyet ve diğer aynı hakların tapu siciline tescili istemi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicili müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şirketin tek taraflı istemde bulunabilme hakkı saklıdır*”. Burada ticaret sicili

müdürü ortaklığın kurulmasından sonra kendiliğinden ve derhal tapu siciline bir bildirimde bulunmalıdır, bunun yanı sıra her ihtimale karşı ortaklığın tek taraflı tescil talebinde bulunması da saklı tutulmuştur (Şener, 2012:112). Dolayısıyla, tüzel kişiliğin kurulmasından sonra tapu siciline tescil talebi artık taahhüt edenin iradesine bağlı olmayıp, taşınmaz tapu sicilinde ortaklık lehine tescil edilmedikçe taşınmaz taahhüdü ifa edilmiş olmaz (Moroğlu, 2015:49-50).

2.2.1.6. Kişisel Emek ve Ticari İtibar

Kişisel emek, bir kişinin bedeni ve fikri çalışması iken, ticari itibar ise bir kişinin ticari hayattaki kredibilitesidir (Pulaşlı, 2016:61). Emegın sermaye olarak getirilmesine müsaade edildiğı durumlarda her ne kadar emeğ de bir değ er biç ilip bu şirket sözleşmesinde göster ilse de emeğ in ifası diğ er sermaye unsurlarından farklı olarak ani şekilde değ il taahhütte bulunan ortağ ın devamlı suretle şirkette çalışması ile gerçekleş ir, dolayısıyla bu sermayenin ifası ile taahhütte bulunan ortak ile şirket arasında bir sürekli borç ilişkisi kurulmuş olur (Pulaşlı, 2016:62). Ticari itibarın sermaye olarak konulması ise bir kişinin bir şahıs şirketine ortak olması münasebetiyle şirketin borçları için müteselsil sorumluluk üstlenmesi suretiyle gerçekleş ebileceğ i gibi, örneğ in gayrimenkul danışmanlığı ile uğ raş an bir kollektif şirkete bir kişinin gayrimenkul sektöründen edindiğ i itibar ve şöhretin sağladığı itimadı, ortaklığın hizmetine sunması ile ticari itibarını da sermaye olarak getirebilir (Çonkar, 2016:266).

Bir komandit şirkette TTK m.307/2 gereğince “*Bir komanditer kişisel emeğ ini ve ticari itibarını sermaye olarak koyamaz*”. Bu madde hükmü, komanditer ortağ ın bir sermaye yatırımcısı konumunda olması ve genellikle şirketin yönetim ve temsiline karış mamasından ötürü (Pulaşlı, 2016:223), onun getirebileceğ i sermaye unsurlarında da bir sınırlamayı amaçlamaktadır. Benzer şekilde, bir sermaye şirketi olan anonim şirket ve limited şirkette de bu değ erlerin sermaye olarak konulmasına bir sınırlama getirilmiştir. Nitekim, anonim şirkete ilişkin TTK m.342/1’in ikinci cümlesi ile limited şirkete ilişkin TTK m.581/1’in ikinci cümlesi gereğince “*Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz*”. Burada her ne kadar hizmet edimi ve kişisel emek ayrı ayrı sayılmış sa da bu bir özensizlik sonucudur, nitekim hizmet edimi zaten kişisel emek kapsamında olduğı için aynı yasağ a tabidir (Çonkar, 2016:241). Bu sınırlama ile kanun koyucu sermayenin korunması ilkesini güvence altına almak istemektedir (Şener, 2012:110).

2.2.1.7. Ticari İşletme

TTK m.11/1’e göre “*Ticari işletme, esnaf işletmesi için öngörülen sınırı aş an düzeyde gelir sağlamayı hedef tutan faaliyetlerin devamlı ve bağımsız şekilde*

yürütüldüğü işletmedir". TTK m.11/3 gereği "Ticari işletme, içerdığı malvarlığı unsurlarının devri için zorunlu tasarruf işlemlerinin ayrı ayrı yapılmasına gerek olmaksızın bir bütün hâlinde devredilebilir ve diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Aksi öngörülmemişse, devir sözleşmesinin duran malvarlığını, işletme değerini, kiracılık hakkını, ticaret unvanı ile diğer fikrî mülkiyet haklarını ve sürekli olarak işletmeye özgülenen malvarlığı unsurlarını içerdığı kabul olunur. Ticari işletmenin devir şekline ilişkin olarak TTK m.11/3'ün son cümlesine göre "Bu devir sözleşmesiyle ticari işletmeyi bir bütün hâlinde konu alan diğer sözleşmeler yazılı olarak yapılır, ticaret siciline tescil ve ilan edilir". Buradaki, sözleşme bir taahhüt işlemi iken, ticaret siciline tescil ise tasarruf işlemi olup, ticari işletme kapsamındaki özel sicile tabi taşınmazlar, gemiler vb. malvarlığı unsurları ticari işletmenin devri sözleşmesinin tesciliyle devralana geçerler (Erdem, 2013:997).

2.2.1.8. Fikri Mülkiyet Hakları

Fikri mülkiyet haklarının sermaye olarak getirilmesi hem ticaret şirketleri için genel olarak TTK m.127/1-b'de sayılmış hem de anonim şirketler için TTK m.342'de "Üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir" şeklinde özel olarak belirtilmiştir. Benzer bir sayma, limited şirketler için TTK m.581/1'in ilk cümlesinde de yapılmıştır. TTK m.342'in gerekçesinde fikri mülkiyet haklarından ne anlaşılması gerektiği belirtilmiştir. Buna göre, "Fikrî mülkiyet hakları ibaresi, fikir ve sanat eserlerini, bağlantılı hakları, markaları, tasarımları, patentleri, coğrafi işaretleri, tescil edilmemiş haklar ile bilgileri, bitki geliştirilmesini, yani ıslahçı haklarını, yarı iletkenlerin topografyalarını kapsayacak şekilde geniş anlaşılmalıdır. Elektronik ortamlar, kazandıkları değer dolayısıyla hükme dahil edilmiştir. Ancak, devredilebilme ve nakden takdir olunabilme şartının gerek fikrî mülkiyet hakları gerek elektronik ortamlar için de aranacağı şüphesizdir. Ayrıca, fikrî mülkiyet hakları ile elektronik ortamlar çok çeşitli türleri içerdikleri için bu türlerden bazıları, özellikle bağlantılı haklar, meselâ bir kısım fonogram yapımcısı hakları sermaye olarak konulmaya müsait olmayabilir, ya da bu hakların değerlendirilmeleri sorun oluşturabilir". Fikri mülkiyet haklarına ilişkin hem maddede hem de gerekçesinde devredilebilme ve nakden değerlendirilebilme ibareleri geçmektedir. Dolayısıyla, tescile tabi olsa da olmasa da bunların sermaye olarak taahhütleri mümkündür (Akdağ Güney, 2014:107).

TTK m.128/2'ye göre "Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede bilirkişi tarafından belirlenen değerleriyle yer alan taşınmazlar tapuya şerh verildiği, fikrî mülkiyet hakları ile diğer değerler, varsa özel sicillerine, bu hüküm uyarınca kaydedildikleri ve taşınurlar güvenilir bir kişiye tevdi edildikleri takdirde aynı sermaye kabul olunur. Özel sicile yapılan kayıt iyiniyeti kaldırır". Dolayısıyla,

tescile tabi fikri mülkiyet haklarının sermaye olarak taahhüdü şekil şartına bağlanmıştır (Dal, 2012:393). Bu doğrultuda, fikri mülkiyet haklarının sermaye olarak taahhütleri halinde varsa özel sicillerine şerh edilmeleriyle bunlar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanır ve üçüncü kişilerin iyiniyetli kazanımlarının önüne geçilmiş olur (Akdağ Güney, 2014:107). TTK m.128/4 gereğince *“Paradan başka ekonomik bir değer veya bir taşınırın sermaye olarak konulmasının borçlanılması hâlinde şirket, tüzel kişilik kazandığı andan itibaren bunlar üzerinde malik sıfatıyla doğrudan tasarruf edebilir”*. Buradaki *“paradan başka ekonomik bir değer”* ibaresinin altına fikri mülkiyet hakları da girmektedir ve şirket tüzel kişilik kazandıktan mülkiyet hakkı şirkete geçecektir (Çonkar, 2016:492-493). Ancak borcun ifasının gerçekleşmiş kabul edilmesi için özel sicilde hak sahibi de şirket olmalıdır (Dal, 2012:393). Nitekim, TTK m. 128/6 gereğince *“Mülkiyet ve diğer aynı hakların tapu siciline tescili istemi ile diğer sicillere yapılacak tescillerle ilgili bildirimler, ticaret sicili müdürü tarafından, ilgili sicile resen ve hemen yapılır. Şirketin tek taraflı istemde bulunabilme hakkı saklıdır”*. Bu suretle, şirket tüzel kişilik kazandıktan sonra fikri mülkiyet haklarının varsa özel sicili bunlara derhal tescilin yapılmasını sağlamak ve tescilin gecikmesini önlemek amaçlanmıştır (Çonkar, 2016:496).

Tescile tabi olmayan fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar ise bunların esas sözleşmede FSEK m.52’de öngörüldüğü şekilde ayrı ayrı belirtilmesiyle esas sözleşmedeki mali hakkın devrine ilişkin kayıt hem bir taahhüt hem de bir tasarruf işlemi niteliğine haiz olur (Akdağ Güney, 2014:108). Nitekim tescile tabi olmayan fikri mülkiyet hakları için TTK m.128/2’nin uygulanma imkanı yoktur, ancak TTK m.128/8 gereği sermaye olarak getirilen bu hakların korunması için kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyati tedbir talebinde de bulunulabilir (Dal, 2012:395).

2.2.1.9. Maden Ruhsatı vb. Ekonomik Değeri Olan Haklar

TTK m.127/1-i’de *“Maden ruhsatnameleri ve bunun gibi ekonomik değeri olan diğer haklar”*ın sermaye olarak ticaret şirketlerine getirilebilmeleri olanağı sağlanmıştır. Bu hükümde geçen *“ekonomik değeri olan diğer haklar”* ibaresi, aynı maddenin j bendinde geçen *“devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer”* ibaresinden farklıdır, nitekim j bendinde geçen ‘değer’ kavramı i bendinde geçen ‘hak’ kavramından daha geniş ve gelecekte ortaya çıkabilecek sermaye unsurlarını içerecek bir niteliğe sahiptir (Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, 2013:351).

Maden ruhsatı ve buluculuk hakkı Maden Kanunu m.5/2 çerçevesinde devredilebilir nitelikte olup, m.5/3’e göre ise bu devir maden siciline tescil ile hüküm ifade edecektir ki bu çerçevede maden ruhsatı ve buluculuk hakkının

sermaye olarak taahhüdü halinde TTK m.128/4 bağlamında ortaklık tüzel kişilik kazandığı anda bu hakları iktisap edecekse de ancak ticaret sicil müdürünün yapacağını bildirimini takiben maden siciline yapılacak tescil ile sermaye borcu ifa edilmiş sayılmalıdır (Çonkar, 2016:504).

2.2.1.10. Elektronik Ortamlar; Alanlar; Adlar ve İşaretler

TTK m. 127/1-h gereğince “*Haklı olarak kullanılan devredilebilir elektronik ortamlar; alanlar; adlar ve işaretler gibi değerler*” ticaret şirketlerine sermaye olarak getirilebilir. Bu düzenleme 6102 sayılı TTK ile gündemimize girmiş olup, teknolojik gelişmeler ekseninde ekonomik değer taşıyan bilişim unsurlarının bir değerlendirme yapılması sonrasında sermaye olarak getirilebilmesi imkanı sağlanmıştır. Domain adları ve internet siteleri gibi elektronik varlıkların sermaye olarak getirilebilmesinin kabulüyle sermaye olarak taahhüt edilebilecek unsurlar yelpazesi genişlemiştir (Tekinalp, 2015:185).

2.2.1.11. Kripto Varlıklar

TTK m. 127/1-j’de yer alan “devrolunabilen ve nakden değerlendirilebilen her türlü değer” ifadesi nedeniyle kripto varlıkların şirkete sermaye olarak getirilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmadığı; ancak meselenin, kripto varlığın nakdi sermaye mi yoksa aynı sermaye mi sayılacağı hususu olduğu; eğer kripto paraların “para” olarak görülmesi halinde, ilk bakışta nakdi sermaye ihtimalini akla getirebileceği; bunun dışındaki ihtimallerde ise (kripto paraların sermaye piyasası aracı/yatırım enstrümanı olarak görülmesi gibi) nakdî sermaye olarak getirilemeyecekleri, ancak aynı sermaye olarak getirilebilecekleri; kripto para dışındaki kripto varlıkların ise ‘para’ niteliğinin söz konusu olmadığından hareketle, bunların şirkete sermaye olarak getirilebilmesinin ancak aynı sermaye olarak mümkün olacağı belirtilmiştir (Koç, 2025:936-937).

2.2.2. Finansal Yönetim Açısından Aynı Sermaye Unsurlarının Değerlendirilmesi

Aynı sermaye, ticaret şirketlerinde nakit dışındaki ekonomik değerlerin öz kaynak olarak şirkete tahsis edilmesini ifade etmekte olup, şirketin sermaye yapısında özellikle uzun vadeli finansman boyutunu güçlendiren bir rol üstlenmektedir. Taşınır ve taşınmazlar, alacak hakları, fikri mülkiyet hakları ve ticari işletme gibi varlıkların sermaye olarak şirkete kazandırılması, şirketin üretim kapasitesini ve faaliyet altyapısını genişletebilir. Bu yönüyle aynı sermaye, şirketin varlık tabanlı büyümesini ve sürdürülebilir faaliyetlerini destekleyen bir öz kaynak unsurudur.

Finansal yönetim açısından aynı sermayenin temel özelliği, sağladığı ekonomik katkının büyük ölçüde değerleme doğruluğuna ve varlığın bilanço içindeki temsil biçimine bağlı olmasıdır. Aşırı veya hatalı değerlendirme, şirketin öz kaynaklarının gerçekte olduğundan daha güçlü görünmesine yol açarak finansal oranları yanıltıcı şekilde iyileştirebilir. Bu durum, özellikle borç/öz kaynak oranı gibi göstergelerin yorumlanmasında risk yaratmaktadır. Dolayısıyla aynı sermayenin finansal etkisi, yalnızca hukuken sermaye olarak kabul edilmesiyle değil, aynı zamanda değerlendirme süreçlerinin güvenilirliği ve finansal raporlama kalitesiyle yakından ilişkilidir.

Aynı sermaye, şirketin öz kaynaklarını güçlendirmekle birlikte, nakde çevrilebilirlik açısından genellikle sınırlı bir katkı sağlamaktadır. Bu nedenle finansal yönetim bakımından aynı sermaye, likidite riski, değer düşüklüğü riski ve piyasa dalgalanmalarına açıklık gibi unsurlar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Özellikle kriz dönemlerinde aynı varlıkların hızlı ve değer kaybı olmaksızın nakde dönüştürülmesi güç olabilmekte, bu durum şirketin yükümlülüklerini karşılama kapasitesini sınırlandırabilmektedir. Bu bağlamda aynı sermayeye ilişkin hukuki düzenlemeler, alacaklıların korunması ve şirketin finansal istikrarının sürdürülmesi açısından önemli bir tamamlayıcı işlev görmektedir.

Alacak haklarının aynı sermaye olarak şirkete getirilmesi, bilanço üzerinde özkaynak artışı yaratmasına rağmen, finansal etkisi “nakit yaratma” değil “nakde dönüşme olasılığı ve zamanlaması” üzerinden okunmalıdır. Şirket açısından bu tür bir katkı, ilk aşamada varlık kalemini büyütür, ancak tahsil gerçekleşmedikçe nakit ve nakit benzerleri artmadığı için likidite oranlarına katkı sınırlı kalır. Bir yandan sermaye artmış görünürken diğer yandan ödeme gücünün zayıf kalması görünümünü ortaya çıkarır. Bu nedenle alacakların vadesi, borçlunun ödeme gücü, teminatlı olup olmadığı ve tahsil sürecinin işletme sermayesi döngüsüyle uyumu kritik hale gelir. Tahsilat geciktikçe şirket daha fazla dış kaynak kullanmak zorunda kalabilir ve bu da finansman giderlerini artırır. Diğer taraftan, ortaklığın kendi borcunun sermayeye dönüştürülmesi (borç-alacak mahsubu/borcun sermayeleşmesi mantığı) bilanço rasyoları açısından güçlü bir kaldıraç azaltımı etkisi yaratır. Yani yükümlülük azalır, özkaynak artar, borç/özsermaye ve net borç göstergeleri iyileşir. Fakat bu işlem de işletmeye nakit sağlamadığı için büyüme yatırımlarını finanse etme veya ani likidite şoklarını absorbe etme kapasitesine doğrudan katkı sağlamayabilir. Bu bağlamda alacakların aynı sermaye olarak kabulünde değerlemenin kalitesi ve tahsil disiplininin güçlü olması, şirketin gerçek finansal gücünü yansıtan bir sermaye yapısı kurulmasının ön koşuludur. Aksi halde şirket, finansal tabloda güçlü görünen ancak gerçekte likidite üretmeyen bir özkaynak bileşenin yan etkilerine maruz kalır.

Kıymetli evrakın aynı sermaye olarak şirkete konulması, alacak hakkına göre daha standardize ve çoğu zaman tahsil edilebilirliği daha ölçülebilir bir enstrüman sunar. Fakat finansal etkisi senedin vade yapısı, düzenleyicisi ve piyasadaki nakde dönüşüm kanalları tarafından belirlenir. Vadesi gelmiş kambyo senetlerini şirket tahsil edince nakit girişi sağlar ya da iskonto/temlik gibi mekanizmalara da başvurulabilir. Buna karşılık vadesi gelmemiş senetler, bilançoda varlık olarak yer alsa da nakit akışına katkısı gecikmeli olduğundan, şirketin borç çevirme kapasitesini baskılayabilir ve vade uyumsuzluğu meselesini daha kritik hale getirir. Ayrıca kıymetli evrakın devri, teslimi ve muhafazasına ilişkin şekli güvence mekanizmaları finansal açıdan önemlidir. Şirketin hukuken var gibi görünen fakat fiilen tasarruf edemediği bir enstrümanın özkaynak haline gelmesi engellenir.

Menkul kıymetlerin sermaye olarak şirkete getirilmesi, şirketin özkaynak kompozisyonunu piyasa fiyatlamasına açık bir varlık grubuyla güçlendirir. Bu durum aynı anda hem finansal esneklik yaratabilir hem de oynaklık riski taşımaktadır. Pay senetleri ve pay benzeri araçlar, şirket açısından potansiyel değer artışı ve temettü geliri kanalı sunar, ancak bu katkı, piyasa gelişmeleri ve ihraççı şirket performansı ile yakından ilişkilidir. Dolayısıyla şirket, kendi faaliyet riskine ek olarak sermaye olarak getirilen menkul kıymetin piyasa riskini taşır. Bu da özkaynakların ve bazı performans oranlarının dönemsel dalgalanmasına neden olabilir. Borçlanma araçları görece daha öngörülebilir kupon ödemesi sağlayabilir, fakat faiz oranlarındaki değişim ve likidite koşulları bu araçların değerini etkileyerek yeniden değerlendirme bağlamında bir risk doğurabilir. Menkul kıymetler gerektiğinde satılabilirdiği ölçüde likidite yaratır, ancak özellikle pay devrine ilişkin kısıtlar, borsada işlem görmeme, düşük işlem hacmi vb. hususlar likiditeyi düşürür. Değiştirilebilir ve paya dönüştürülebilir tahvil gibi hibrit araçlar ise sermaye yapısı yönetiminde stratejik bir rol oynar. Gerçekten de doğru kurgulandığında borç benzeri bir enstrüman zaman içinde özkaynağa dönüşebilir ve şirketin kaldıraç profilini aşamalı biçimde değiştirebilir.

Taşıtırların aynı sermaye olarak şirkete getirilmesi, şirketin nakit çıkışı olmaksızın üretim/operasyon kapasitesini artıran bir varlık tabanlı özkaynak genişlemesi sağlar. Finansal etkisi bu varlıkların ne kadar hızlı ve verimli şekilde gelir üretebildiğiyle ölçülür. Makine-ekipman gibi taşıtırlar, kapasite artışı, birim maliyet düşüşü, kalite iyileşmesi veya teslim sürelerinin kısalması gibi etkiler sağlayarak operasyonlar üzerinde güçlü bir etki yaratabilir. Yanı sıra, taşıtırlar beraberinde çeşitli maliyet bileşenleri getirebilir. Bunlar arasında bakım-onarım, sigorta, yedek parça vb. sayılabilir. Özellikle uçak, gemi gibi yüksek değerli taşıtırlar bu giderleri büyütebilir. Likidite açısından taşıtırların satış süreçleri zaman alabilir ve hızlı satışlar iskonto gerektirebilir.

Taşınmazların aynı sermaye olarak şirkete getirilmesi, şirketin bilançosunda uzun vadeli ve görece daha istikrarlı bir varlık tabanı oluşturur ki bu, özellikle kredi değerliliği ve teminat kapasitesi açısından önemli bir avantaj sağlayabilir. Taşınmaz, şirketin faaliyet modeliyle uyumluysa (üretim tesisi, depo, ofis vb.) kira giderlerini azaltarak operasyonel nakit akışını güçlendirebilir, ayrıca taşınmazın değer artışı uzun vadede özkaynakların reel gücünü destekleyebilir. Bununla birlikte taşınmazların likiditesi çok daha düşüktür. Ayrıca taşınmaz değerleri ekonomik konjoktüre ve lokasyon dinamiklerine duyarlı olduğundan, şirketin bilanço kalitesi bir ölçüde gayrimenkul piyasası döngülerine bağlanmış olur.

Kişisel emek ve ticari itibarın sermaye olarak değerlendirilmesi, ölçülebilirlik ve devredilebilirlik ilkeleriyle doğrudan bağlantılıdır Şahıs şirketlerinde bu unsurların sermaye olarak kabul edilebilirliği, ekonomik değerın çoğu zaman ortağın uzmanlığı, ilişkileri ve piyasadaki güven üzerinden yaratılmasından kaynaklanır, nitekim bu şirketlerde gelir üretme kapasitesi maddi varlıktan ziyade insan sermayesiyle ilişkilidir. Ancak sermaye şirketlerinde özkaynakların alacaklıları koruyan bir güvence işlevi vardır ve bu güvence, kişinin varlığına bağlı olmayan, şirketten ayrıldığında da şirket bünyesinde kalmaya devam eden varlıklara dayanmalıdır. Dolayısıyla kişisel emek ve itibarın sermaye şirketlerinde sermaye olarak getirilmesi zaten dışlanmış vaziyettir.

Ticari işletmenin aynı sermaye olarak şirkete konulması, finansal açıdan tekil bir varlık devrinden daha ileri bir anlam taşıyabilir. Gerçekten de müşteri ilişkileri, tedarik zinciri, sözleşmeler, know-how, işletme organizasyonu ve marka algısı gibi bir gelir üretim mekanizmasının bir bütün halinde şirkete taşınması söz konusu olabilir. Bu, özellikle yeni kurulan veya ölçek büyütmek isteyen bir şirket için zaman maliyetini azaltabilir. Zira sıfırdan müşteri kazanımı, süreç kurulumları ve pazara giriş harcamaları yerine faaliyetteki bir yapının devri, nakit akışlarına katkı sağlayabilir. Ancak bu avantaj, devralınan işletme zarar ediyorsa veya nakit akışı zayıfsa, bu durumda değil bir sermaye artışı ancak bir yükün transferine yol açabilir. Ayrıca işletme değeri ve geleceğe dönük kazanç beklentileri, değerlemenin varsayımsal tarafını büyütür.

Fikrî mülkiyet haklarının aynı sermaye olarak şirkete konulması, şirket değerinin rekabet avantajı kaynaklı büyüdüğü sektörlerde (teknoloji, ilaç, medya, tasarım, yazılım vb.) finansal olarak çok anlamlı bir özkaynak bileşeni yaratabilir. Gerçekten de patent, marka, telif veya tasarım gibi haklar, lisans geliri, ürün farklılaştırması gibi kanallar üzerinden gelecekteki nakit akışlarına katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

Maden ruhsatı ve benzeri ekonomik değeri olan hakların aynı sermaye olarak getirilmesi, bugünden somut bir üretim nakit akışı sağlamasa bile gelecekte

yüksek gelir potansiyeli taşıyabilir. Finansal etkisi, büyük ölçüde projenin geliştirme aşamasına bağlıdır. Keşif ve erken aşamada değer, rezerv tahmini, ruhsat süresi, saha verisi ve emtia fiyat beklentileri üzerinden şekillenir. Öte yandan proje finansmanı, işletme maliyetleri ve çevresel-yasal yükümlülükler de projenin geliştirme aşamasında daha belirleyici hale gelir. Emtia fiyatlarındaki dalgalanma, regülasyon değişiklikleri, izin süreçleri vb. varlığın değerini kısa zamanda yukarı ya da aşağı çekebilir ki bu da özkaynak kalitesinin dışsal faktörlere duyarlılığını artırır.

Elektronik ortamlar (platformlar), alan adları, dijital işaretler ve benzeri varlıkların aynı sermaye olarak şirkete getirilmesi halinde bu varlıkların değeri çoğu zaman bugünkü nakit akışına değil, kullanıcı trafiği, veri varlığı, marka bilinirliği ve pazar payı beklentilerine dayanır. Bunlar ayrıca algoritma değişimi, rekabet, regülasyon, siber riskler, kullanıcı davranışındaki hızlı dönüşüm gibi faktörlerden hızla etkilenebilir. Finansal yönetim açısından avantaj, bu varlıkların başarılı bir iş modelinde çok düşük marjinal maliyetle hızlı büyüyebilmesidir. Ancak bu avantaj, sürekli teknoloji yatırımı, güvenlik harcamaları, altyapı maliyetleri ve pazarlama giderleriyle dengelenme gerektirebilir.

Kripto varlıkların sermaye olarak şirkete getirilmesi, likidite açısından ilk bakışta cazip görüne de risk analizi açısından en zor aynı sermaye türlerinden biridir. Bu varlıklar çoğu zaman global piyasalarda da hızlı alınıp satılabildiği için acil nakit ihtiyacında satış opsiyonu sunabilir, ancak fiyat oynaklığı nedeniyle şirket, nakde dönüşüm anında beklediğinden çok daha düşük (veya yüksek) bir tutarla karşılaşabilir. Bu durum, özkaynakların dönemsel dalgalanmasını büyütür. Ayrıca kripto varlıkların fiyat oluşumu geleneksel değerlendirme yaklaşımlarına daha az bağlı olduğundan, değerlendirme/raporlama özel bir disiplini gerektirir. Finansal risklere ek olarak operasyonel riskler de belirleyicidir. Zira bunların saklanması, anahtar yönetimi, siber saldırı riski gibi hususlar da özel bir itina gerektirir. Düzenleyici çerçevedeki belirsizlikler de finansal planlama açısından önemlidir. Gerçekten vergisel yaklaşıma ilişkin kurallar zamanla değişiklik sergileyebilir.

3. Sermaye Koyma Borcunun Yerine Getirilmemesi

3.1. Sermaye Koyma Borcunun Yerine Getirilmemesinin TTK Bağlamında Değerlendirilmesi

Anonim şirkette ve kıyas yoluyla limited şirkette pay bedellerini ödemeye çağrı TTK m.481'de düzenlenmiştir. Bu maddenin 1. fıkrasına göre *“Payların bedelleri, yönetim kurulu tarafından, esas sözleşmede başkaca hüküm bulunmadığı takdirde, pay sahiplerinden ilan yoluyla istenir. İlanda, ödenmesi istenen sermaye borcunun oranı veya tutarı ile ödeme tarihi ve ödemenin nereye yapılacağı açıkça*

belirtilir". Bu çağrıya apel adı da verilmektedir. Eğer ortak, nakdi sermaye taahhüdünü kendisine tanınan azami sürede yerine getirmezse birtakım yaptırımlarla karşılaşabilir. Bunlar arasında temerrüt faizi, cezai şart, tazminat ve ıskat yer alır. Bunlardan temerrüt faizi TTK m.482/1'de düzenlenmiştir. Buna göre "*Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür*". Öte yandan, ıskat yaptırımı ise TTK m. 482/2'de düzenlenmiştir. Buna göre, "*Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir. İptal edilen pay senetleri ele geçirilemiyorsa iptal kararı 35 inci maddede yazılı gazetede ve ayrıca esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan olunur*". İskat, yönetim kurulunun yetkisi dahilindedir ama bu bir yükümlülük değildir, ayrıca ıskat, sermaye taahhüdünün kalanının yerine getirilmemesi halinde uygulanabilir bir yaptırım olup, cezai şart, temerrüt faizi ve tazminatın ödenmemesi halinde uygulanamaz (Akdağ Güney, 2014:88). İskat usulü ise TTK m. 483'te düzenlenmiştir. Buna göre "*(1) Kanunun 482 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının uygulanabilmesi için, yönetim kurulu tarafından, mütemerrit pay sahibine, 35 inci maddede yazılı gazete ile esas sözleşmenin öngördüğü şekilde ilan yoluyla şirketin internet sitesinde de yayımlanacak bir mesajla ihtarda bulunulur. Bu ihtarda, mütemerrit pay sahibinin temerrüde konu olan tutarı bir ay içinde ödemesi, aksi hâlde, ilgili paylara ilişkin haklarından yoksun bırakılacağı ve sözleşme cezasının isteneceği belirtilir. (2) Nama yazılı pay senetlerinin sahiplerine bu davet ve ihtar, ilan yerine, iadeli taahhütlü mektupla ve internet sitesi mesajı ile yapılır. Bir aylık süre, mektubun alındığı tarihten başlar. (3) Mütemerrit pay sahibi, yeni pay sahibinin ödemelerinden açık kalan tutar için şirkete karşı sorumludur*".

Bir diğer yaptırım ise cezai şarttır. Bu husus TTK m.482/3'te düzenlenmiştir. Buna göre, "*Esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler*". Cezai şart kural olarak bir miktar paranın ödenmesi şeklinde esas sözleşmede belirlenir (Akdağ Güney, 2014: 87). Cezai şart ile oydan yoksunluk, kardan yoksunluk gibi pay sahibi haklarından yoksunluğu ortaya çıkaran cezalar getirilemez (Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), 2010: Nr 1058). Cezai şart, temerrüt faizinde olduğu gibi vadenin dolması ile kendiliğinden işlemez, bunun uygulanması için TTK m.483/1'deki usulle bir ihtarda bulunulması gerekli olup, cezai şartın varlığı ayrıca tazminat talebine de engel değildir (Akdağ Güney, 2014: 87). Nitekim, TTK m.482/4 gereği "*şirketin tazminat hakları saklıdır*". Şirket zararın varlığı halinde ve cezai şartın düzenleniş şekli engel olmamak kaydıyla tazminat talebinde de bulunabilir (Akdağ Güney, 2014: 85).

Şahıs şirketlerinde ise TTK m.129 gereği nakdi sermayenin ödenmesinin zaman ve miktarı şirket sözleşmesinde belirlenir (Pulaşlı, 2016:67). TTK m.128/1 çerçevesinde her ortak koymayı taahhüt ettiği sermayeden ötürü şirkete borçludur. Şirket, TTK m.128/7 gereği bu borcun ödenmesini isteyebileceği ve dava edebileceği gibi, bir zarara uğramışsa bunun tazminini de talep edebilir, ancak tazminat talebi için ihtar şarttır. Şahıs şirketlerinde, TTK m.128/7'nin son cümlesi gereği bu davayı ortaklar da açabilir. TTK m.129 gereği *“Zamanında ifa edilmeyen sermaye para ise, 128 inci madde gereğince tazminat hakkına halel gelmemek şartıyla, aksine şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede hüküm yoksa, şirketin tescili anından itibaren temerrüt faizi de ödenir”*.

Kollektif şirkette sermaye koyma borcunun yerine getirilmemesi TTK m.246 gereği ortaklığın sona erme sebepleri arasındadır. Buna göre fesih davası açabilmek için ortağa ihbar gönderilir ve bu ihbar ortağın verilen sürede borcunu yerine getirmesi ihtarını da içerir. TTK m.328 gereği bu husus adi komandit ortaklıklarda da aynı şekilde uygulanır. Ayrıca, kollektif şirkette bir ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmemesinden ötürü şirketin feshinin istenebilmesi durumunda TTK m.255/1 gereği diğer ortakların tümü bu ortağın ortaklıktan çıkarılıp şirketin devamına karar verebilir ki şirket sözleşmesi bu kararın çoğunlukla alınmasını da öngörebilir. Eğer çıkarma kararı alınamamışsa TTK m.255/3 gereği her ortak şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden bu ortağın şirketten çıkarılmasını isteyebilir. Kollektif şirketteki bu çıkarılma müessesesi TTK m.328 gereği komandit şirket için uygulanır.

Ticaret şirketlerinde kuruculara, ortakların aynı sermaye taahhütlerine ilişkin ihtiyati tedbir talebinde bulunarak, taahhütlerin yerine getirilmesinin teminat altına alınması imkanı da sağlanmıştır. Nitekim, TTK m.128/8 gereği *“Ortaklarca, sermaye olarak konulması taahhüt edilen hakların korunması için, kurucular tarafından ortaklar aleyhine ihtiyati tedbir istenebilir. Tedbir üzerine açılacak davalar için, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda öngörülen süre ancak şirketin tescil ve ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlar”*. Aynı sermaye taahhüdünden bulunan ortak, taahhüt ile bunun talep edilebileceği süre arasında taahhüde konu değerleri bir başkasına devrederek ya da bunlar üzerinde sınırlı aynı haklar tesis ederek taahhüdün yerine getirilmesinin önüne geçebilir, nitekim taahhüdün aynen yerine getirilmemesi de şirket için telafisi güç zararlara yol açabilir, örneğin bir markanın sermaye olarak taahhüdü durumunda bunun aynen yerine getirilmemesi büyük bir problemdir (Çelik, 2011:39-40). İhtiyati tedbir talebinde bulunmak yetkisi kuruculara verilmiş olup, kuruculardan her biri şirket tescil edilip tüzel kişilik kazanıncaya kadar, şirket için bir zarar ve tehlike meydana gelmese de hakkın elde edilmesine yönelik bir haklı endişenin varlığı halinde, daha sermaye koyma borcu muaccel

hale gelmeden bu talepte bulunabilir, görevli ve yetkili mahkeme bu taleple bağlı olmayıp bir takım delillere dayanmak ve haklılığın yaklaşık olarak ispatı halinde talebi kabul eder ve bu suretle talep karşı tarafa tebliğ edilmeden icra daireleri tarafından yerine getirilir (Çelik, 2011:41-47).

3.2. Finansal Yönetim Bağlamında Etkileri

Sermaye koyma borcunun gereği gibi yerine getirilmemesi, şirketin finansal tablolarından bağımsız olarak, piyasa aktörleri nezdinde güvenilirlik ve öngörülebilirlik sorununa yol açmaktadır. Ortaklar tarafından taahhüt edilen sermayenin fiilen şirkete aktarılmaması, şirketin finansal planlama varsayımlarını geçersiz kılmakta ve özellikle yatırımcılar, kreditorler ve iş ortakları açısından bilgi asimetrisini artırmaktadır.

Sermaye koyma borcunun ihlali, şirketin potansiyel finansman kaynaklarına erişimini olumsuz yönde etkileyebilecek bir unsur olarak değerlendirilmelidir. Özellikle banka kredileri ve kurumsal borçlanma araçları bakımından, taahhüt edilen sermayenin ödenmemesi, şirketin sermaye yeterliliği ve kurumsal disiplinine ilişkin olumsuz bir sinyal üretmektedir. Bu durum, kredi koşullarının sıkılaşmasına, teminat taleplerinin artmasına veya alternatif finansman kanallarının fiilen kapanmasına yol açarak şirketin fonlama maliyetini dolaylı olarak yükseltebilir.

Finansal yönetim açısından sermaye koyma borcunun yerine getirilmemesi, şirket içinde kurumsal yönetim ve iç kontrol mekanizmalarının zayıflığına işaret edebilmektedir. Ortakların sermaye taahhütlerine uymaması, yönetim organlarının finansal karar alma süreçlerinde belirsizlik yaratmakta ve bütçe disiplini ile kaynak tahsisinde sapmalara neden olabilmektedir. Bu durum, şirketin uzun vadeli finansal planlama kapasitesini sınırlamakta ve yönetim-ortak ilişkilerinde finansal uyum sorunlarını derinleştirebilmektedir.

Sermaye koyma borcunun yerine getirilmemesi, şirketin yalnızca mevcut finansal durumunu değil, aynı zamanda geleceğe yönelik yatırım kararlarını ve büyüme kapasitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Taahhüt edilen sermayenin fiilen şirkete aktarılmaması, yönetimin yatırım projelerini ertelemesine, ölçek küçültmesine veya daha yüksek riskli finansman araçlarına yönelmesine neden olabilmektedir. Bu durum, şirketin finansal esnekliğini azaltarak stratejik fırsatları değerlendirme kabiliyetini sınırlandırmakta ve uzun vadede rekabet gücünün zayıflamasına yol açabilmektedir. Dolayısıyla sermaye koyma borcunun ihlali, yalnızca mevcut maliyetler üzerinden değil, kaçırılan yatırım fırsatları ve büyüme potansiyelinin azalması üzerinden de önemli bir ekonomik sonuç doğurmaktadır.

SONUÇ

Ticaret şirketlerinde sermaye koyma borcu, Türk Ticaret Kanunu'nda ortakların şirkete karşı üstlendikleri asli bir edim olarak düzenlenmiş olmakla birlikte, etkileri itibarıyla yalnızca hukuki bir yükümlülük alanıyla sınırlı değildir. Sermaye koyma borcunun zamanında ve gereği gibi ifası, şirketlerin öz kaynak yapısını, finansal esnekliğini ve uzun vadeli sürdürülebilirliğini doğrudan etkileyen temel bir finansman mekanizmasıdır. Bu nedenle söz konusu borcun, finansal yönetim perspektifiyle birlikte ele alınması kaçınılmazdır.

Çalışmada etraflıca ele alındığı üzere, nakdi sermaye, dış finansman bağımlılığını azaltmaktadır. Taahhüt edilen sermayenin fiilen şirkete kazandırılmaması ise bilanço üzerinde yanıltıcı bir öz kaynak görünümü yaratmakta ve finansal riskleri artırabilmektedir. Bu yönüyle TTK'da nakdi sermayenin ödenmesine ilişkin getirilen süreler, temerrüt hükümleri vb., yalnızca şekli kurallar değil, şirketlerin sunduğu finansal bilginin niteliği açısından da işlevsel özellikler taşımaktadır.

Aynı sermaye unsurlarının finansal etkileri karşılaştırmalı olarak değerlendirildiğinde, bu unsurların şirketin likiditesi, risk profili ve uzun vadeli finansal istikrarı üzerinde farklı ve çoğu zaman birbirini tamamlayan sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Alacak hakları ve kıymetli evrak, görece yüksek nakde dönüşebilirlik potansiyeline sahip olmakla birlikte tahsilat riski ve zamanlama belirsizliği taşıırken; menkul kıymetler ve kripto varlıklar piyasa temelli değerlemeye dayanmaları nedeniyle yüksek oynaklık riski içermektedir. Buna karşılık taşınır ve taşınmazlar, şirketin operasyonel kapasitesini ve uzun vadeli varlık tabanını daha stabil kılan sermaye unsurlarıdır. Ticari işletme ile fikrî mülkiyet hakları ise doğrudan gelir üretme potansiyeli sunmakla birlikte, değerlerinin büyük ölçüde gelecekteki performans beklentilerine dayanması nedeniyle dikkatli bir finansal analiz gerektirmektedir. Elektronik ortamlar ve dijital varlıklar ölçeklenebilirlik ve büyüme potansiyeli bakımından öne çıkarken, değerlemelerinin öngörüye dayalı olması finansal belirsizliği artırmaktadır. Bu çerçevede aynı sermaye unsurları, tek başlarına güçlü ya da zayıf olarak nitelendirilemeyecek, şirketin faaliyet alanı, risk iştahı, finansman ihtiyacı ve stratejik hedefleri doğrultusunda birlikte ve dengeli şekilde değerlendirilmeleri gereken finansal araçlar olarak ele alınmalıdır.

Öte yandan aynı sermaye unsurları, hatalı veya aşırı değerlendirme riskini de beraberinde getirmektedir. Bu durum, öz kaynakların gerçekte olduğundan güçlü görünmesine yol açarak borç/öz kaynak oranları, kredi değerliliği ve yatırımcı algısı üzerinde yanıltıcı sonuçlar doğurabilmektedir. TTK'da öngörülen bilirkişi değerlemesi, devredilebilirlik şartı ve alacaklıların korunmasına yönelik sınırlamalar, bu finansal risklerin sınırlandırılmasına hizmet eden tamamlayıcı

mekanizmalar olarak değerlendirilmelidir. Sermaye koyma borcunun yerine getirilmemesi halinde öngörülen hukuki tedbirler de şirket finansmanı açısından salt bir yaptırım değil, öz kaynak disiplini sağlamaya yönelik bir araç niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak sermaye koyma borcu, ticaret şirketleri bakımından yalnızca kuruluş aşamasına özgü statik bir yükümlülük değil, şirketin tüm yaşam döngüsü boyunca finansal yapıyı etkileyen dinamik bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. TTK'daki düzenlemeler, sermayenin korunması ilkesini merkeze alırken, şirketlerin finansal sürdürülebilirliği, krediye erişimi ve yatırımcı güveni üzerinde de dolaylı fakat güçlü etkiler yaratmaktadır. Bu nedenle sermaye koyma borcunun, ticaret hukuku ile finans teorisinin kesişim noktasında değerlendirilmesi, hem normatif düzenlemelerin ekonomik sonuçlarının anlaşılması hem de şirketlerin daha sağlıklı bir finansman yapısına kavuşması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Akdağ Güney, N. (2014). Anonim şirketlerde kuruluş (1. bs.). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Arıcı, M. F. (2015). Sermaye şirketleri hukukunda vadeli alacağın sermaye olarak konulması yasağı. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 73(1), 319–338.
- Biçer, L. (2010). Anonim şirketlerde şartlı sermaye artırımı (1. bs.). İstanbul: Beta Basım.
- Çelik, A. (2011). Anonim şirketlerde ayni sermaye taahhütlerinin yerine getirilmesine yönelik ihtiyati tedbirler. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(3), 31–64.
- Çonkar, M. H. (2016). Anonim ortaklıkta ayni sermaye (1. bs.). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Dal, S. (2012). 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu m. 342'ye göre fikri mülkiyet haklarının anonim şirkete ayni sermaye olarak konulması. 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nu Beklerken Sempozyumu, 10–12 Mayıs 2012, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Erdem, E. (2013). Türk Ticaret Kanunu uyarınca ticari işletmenin devri. Journal of Yaşar University, 8(Özel Sayı), 987–1018.
- Kırca, İ., Şehirali Çelik, F. H. & Manavgat, Ç. (2013). Anonim şirketler hukuku (Cilt I). Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Koç, H. (2025). 7518 Sayılı Kanunla Getirilen Düzendeki Kripto Varlıklara Yönelik Bir Analiz. Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15(1), 901-951.
- Moroğlu, E. (2015). Anonim ortaklıklarda sermaye artırımı (3. bs.). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Özdamar, M. (2015). 6102 sayılı TTK hükümleri çerçevesinde anonim şirketlere ayni sermaye konulmasına ilişkin çeşitli sorunlar. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi, 1(1), 143–156.
- Poroy, R., Tekinalp, Ü., & Çamoğlu, E. (2010). Ortaklıklar ve kooperatif hukuku (12. bs.). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pulaşlı, H. (2016). Şirketler hukuku: Genel esaslar (4. bs.). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Sermaye Piyasası Kanunu, No. 6362, Kabul Tarihi: 06.12.2012, Resmi Gazete: 30.12.2012 / 28513
- Şener, O. H. (2017). Teorik ve uygulamalı ortaklıklar hukuku (3. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tekinalp, Ü. (2015). Sermaye ortaklıklarının yeni hukuku (4. bs.). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Türk Ticaret Kanunu, No. 6102, Kabul Tarihi: 13.01.2011, Resmi Gazete: 14.02.2011 / 27846